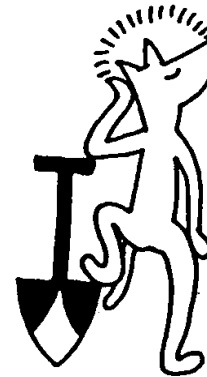

PŘEDPLATNÉ NA ROK 2002

Roční předplatné (11 čísel) na rok 2002 činí 195 Kč včetně poštovného. Můžete je uhradit přiloženou složenkou nebo bankovním převodem na účet č. 122918389/0800 (ČS) var. symbol 332. Prosíme vás o oznámení všech změn (přihlášení se k odběru, zrušení odběru, změna adresy, počtu odebíraných výtisků apod.), není možné zjišťovat tyto informace o plátcích pouze z bankovního výpisu. *Moc děkujeme všem, kteří na OPusculum přispěli částkou přesahující stanovené předplatné. Díky za Vaši podporu a velkorysost!*

OBSAH

Dopis magistra Řádu	1
Zprávy z provincie	2
Prosby o modlitby	6
Laická sdružení sv. Dominika	7
Provinční rada LSSD	7
Setkání formátorů	8
Zprávy z místních sdružení	9
Nekrologium	10
G. Anderson OP: Pilíře dominikánského života	11
Zpráva magistra Řádu o stavu Řádu	15
R. Cantalamessa: „Obraťte se...“	27

OPUSCULUM. Měsíčník České dominikánské rodiny

Vydává Kazatelské středisko České dominikánské provincie

Adresa redakce:

Dagmar Ester Kopecká
Na Zlíchově 221/8, 152 00 Praha 5

tel./fax: 02/515 546 69;
e-mail: krystalop@volny.cz

Uzávěrka dalšího čísla: 20. 2. 2002

Nihil obstat: P. Jan Rajlich OP, moderátor
Kazatelského střediska

MAGISTR ŘÁDU VYSLOVUJE „DĚKUJI VÁM!“ (IDI 01/149)

Nově zvolený magistr Řádu prostřednictvím I.D.I. poprvé oslovil členy dominiánské rodiny:

Milí bratři a sestry!

Využívám této stránky I.D.I., abych se s Vámi poprvé „setkal“ prostřednictvím této krátké zprávy. Především chci poděkovat všem těm bratrům a komunitám bratrů, všem mniškám a klášterům mnišek, všem sestrám a jejich komunitám, mnohým bratrům a sestrám laických sdružení z celého světa, kteří poslali blahopřání mně a generální kapitule do Providence nebo sem do Santa Sabiny. Bylo nemožné jednotlivě odpovědět na všechna Vaše bratrská povzbuzení. Hned jak jsem byl zvolen magistrem a přijal úřad, zjistil jsem, že nejsem sám, že mě mnoho bratrů a sester dominikánské rodiny provází svými modlitbami, svými životy, svým apoštolátem a slovy lásky.

Moji radost z toho, že Vás mohu oslovit prostřednictvím tohoto dopisu, však kazí skutečnost, že Vám tyto řádky posílám v časech pro svět tak těžkých. Všichni jsme s intenzivní bolestí prožívali události, k nimž došlo 11. září ve Spojených státech, a ještě nyní se obáváme možných následků spirály násilí, které se může vymknout kontrole. Jako hlasatelé míru chceme tomuto světu přinést slovo pokoje. Kristus je pokoj. Nesmíme dovolit, aby nenávist udusila tu hojnou energii, již dostáváme od Pána na budování jeho Království. Ukujme svým kázáním řetěz, jenž bude silnější než nenávist a válka. Necht' nám Marie, královna pokoje a milosrdenství, pomůže, abychom jako Dominik byli nositeli milosrdenství slovem i skutkem.

Váš bratr

*fr. Carlos A. Azpiroz Costa OP
magistr Řádu*

PROVINČNÍ KAPITULA ČESKÉ DOMINIKÁNSKÉ PROVINCIE

*slavená v Olomouci v konventu Neposkvrněného početí Panny Marie
ve dnech 27. 1. – 8. 2. 2002*

V Olomouci, dne 29. 1. 2002

Dovolujeme si Vám oznámit, že na naší provinční kapitule, konané v těchto dnech v Olomouci, byl zvolen novým provinciálem

A.R.P.
fr. Alvarez KODEDA OP

Úřadu se ujal poté, co postulaci potvrdil Magistr Řádu Rev.mus P. fr. Carlos Azpiroz Costa OP a po složení vyznání víry dne 29. 1. 2002.

V Kristu a v synovské úctě

fr. Damián Němec OP
předseda volby

fr. Antonín Krasucki OP	<i>1. definitor</i>
fr. Alvarez Kodeda OP	<i>2. definitor</i>
fr. Pavel Mayer OP	<i>3. definitor</i>
fr. Štěpán Filip OP	<i>4. definitor</i>

MONS. THLIC. DOMINIK DUKA O.P.
SÍDELNÍ BISKUP KRÁLOVÉHRADSKÝ

*Milí otcové kapituláři,
milí bratři,*

chtěl bych Vás ujistit o modlitbách, kterými Vás provázím a pochopitelně přeji hojnost Božího požehnání, rozvážnosti, odvahy i notnou míru fantazie novému otci provinciálovi fra Alvarézovi.

Současně chci poděkovat otci Damiánovi za jeho službu a trpělivost, se kterou odstraňoval také nedostatky a chyby z doby mého úřadu.

Přeji celé kapitule světlo víry, která dává novou perspektivu a především nám nedává zakrýt a rezignovat. Mnozí si stěžují na složitost doby, na nekonečné množství překážek.

„Noblesse oblige.“

Rytíř či šlechtic si nikdy nestěžuje, říká náš starý farník, kníže Schwarzenberg a jak napsal zesnulý otec fra R. Bruckberger, nosíme řemen rytířů. Stále víc a více se přesvědčuji o tom, že zápasy člověk roste a prohrané bitvy neznamenají prohranou válku či naopak.

Ve chvílích nejistoty či obav přečtěme si mystický traktát našeho otce provinciála Koldy z Koldic o křesťanském rytíři.

Bůh Vám žehnej!

In SPND Vás

Fra Dominik OP

V Hradci Králové dne 3. února 2002

POZDRAV OTCE PROVINCIÁLA

Milí bratři, milé sestry

z jednání kapituly v Olomouci chci jako nový provinciál pozdravit Vás všechny, členy a přátele dominikánské rodiny a zároveň Vás poprosit o modlitební podporu nejen dalšímu jednání kapituly, ale především našemu společnému apoštolátu.

Ve svatém Otci Dominiku Vám všem žehná

fr. Alvarez Kodeda OP, provinciál

•

PODĚKOVÁNÍ FR. DAMIÁNA NĚMCE OP

Děkuji všem, kteří mne v uplynulém čtyřletí podporovali obětí, modlitbou, radou, povzbuzujícím slovem i praktickou spoluprací a snášeli mou nedokonalost a mé slabosti. Děkuji také Bohu za to, že na jednání kapituly je znatelné větší vzájemné porozumění mezi bratřími i sestrami pozvanými na jednání kapituly – to vše ukazuje, že naše spolupráce (i, jak doufám, můj podíl na ní) zdaleka nekončí, a to i proto, že je třeba ještě mnohé zlepšit. Věřím, že s Bohem a ve vzájemné úctě a spolupráci je to možné, nabízím k tomu své síly a modlím se za to. Na oplátku prosím o Vaši modlitbu také za to, abych po tolika letech strávených v pozici představeného uměl poslouchat a spolupracovat.

fr. Damián OP

KALENDÁŘ AKCÍ ČESKÉ DOMINIKÁNSKÉ RODINY

8. - 10. 3. 2002	setkání formátorů LSSD
20. 4. 2002	zasedání provinční rady LSSD
25. 5. 2002	hlavní pouť do Jablonného v Podještědí (750. výročí úmrtí sv. Zdislavy)
21. 9. 2002	setkání Rady vyšších představených OP
11. - 13. 10. 2002	setkání formátorů LSSD
9. 11. 2002	setkání české dominikánské rodiny

PRAŽSKÝ KONVENT

modlitební společenství – každou středu od 19.45 hod. v sakristii

úklid kostela sv. Jiljí – každý čtvrtek od 7.30 hod.

Oázy – pondělí v 16.30, úterý v 17.00, středa v 16.30 hod. v malé hovorňě

Schola Dominicana – zkouška každý čtvrtek po mši sv. (tj. v 19.10 hod.)

Evangelizační týden 25. - 28. 2.

po - st 19.45 evangelizační bohoslužba v kostele, čt 19.45 video Ježíš v čítárně

Přednášky

Mons. Dominik Duka OP: Výklad knihy Sirachovec podle JB

26. 2. v 19.45 v kapli sv. Zdislavy

P. Tomáš Pospíšil OP: Andělé – vybraná témata patristické teologie

(cyklus Teologie pomalým krokem)

19. 2. v 19.45 v čítárně

J. Fuchs: Kritické dějiny moderní filosofie každé úterý ve 20 hod. a čtvrtek v 17 hod. ve velké hovorňě

(čtvrteční téma je shodné s úterním)

OLIVA

knihkupectví a galerie

nejúplnější produkce literatury a časopisů z oblasti křesťanství, judaica, pravoslavi.

knihy z oblasti historie a filozofie
malá prodejní galerie dřevěných plastik a obrazů.

Adresa: Jilská 7, 110 00 Praha 1

Otevřeno: po-pá 10-18 hod.

Tel. 0606/657 544

E-mail: knihy-oliva@quick.cz

Internetové knihkupectví:

http://web.quick.cz/knihy-oliva

Těšíme se na Vaši návštěvu a objednávky!

750. výročí úmrtí sv. Zdislavy

V květnu 2002 bude v muzeu v České Lípě a na hradě Lemberku otevřena výstava o sv. Zdislavě.

Drazí a milí bratři a sestry.

Bůh ve své dobrotě mi dopřál dožít plných 80 let věku. Moje vděčnost za tento dar byla ještě znásobena Vaší pozorností. Pamatovali na mě jak naše konventy, tak jednotliví bratři a sestry, jednotlivá společenství, tak celá početná Rodina sv. Dominika. Chci touto cestou všem i jednotlivě vyslovit své upřímné „Zaplat' Vám to Pán Bůh!“

Pamatuji a budu pamatovat na Vás všechny při mši svaté

Váš ve svatém Dominiku

P. Gabriel J. Souček OP

JUBILEA BRATŘÍ A SESTER

4. 1.	S. M. Borgie Palenčárová	80. narozeniny
7. 1.	Fr. Štěpán Filip	39. narozeniny
8. 1.	Fr. Matouš Videman	81. narozeniny
12. 1.	Fr. Vladimír Koudelka	83. narozeniny
13. 1.	S. M. Václava Holubová	60. narozeniny
24. 1.	Fr. Dominik Marek	85. narozeniny
25. 1.	Fr. Jordán Vinklárěk	77. narozeniny
26. 1.	S. M. Serafika Pončíková	90. narozeniny
30. 1.	Fr. Martin Fišer	71. narozeniny
1. 2.	S. M. Josefa Strettiová	32. narozeniny
3. 2.	S. M. Anežka Suchánková	31. narozeniny
9. 2.	Fr. Albert Beneš	53. narozeniny
9. 2.	Fr. Antonín Krasucki	10. výročí slavných slibů
13. 2.	S. M. Eva Pechová	70. narozeniny
15. 2.	Fr. Efrém Jindráček	27. narozeniny
18. 2.	Fr. Prokop Bahník	50. narozeniny
28. 2.	S. M. Valerie Cahlová	80. narozeniny
29. 2.	S. M. Martina Mikulincová	26. narozeniny

Blahopřejeme a vyprošujeme pozeňnaný a radostiplný život ve službě Pánu.

PROSBY O MODLITBY

- ❖ za nového otce provinciála fr. Alvarez, kéž se pod jeho vedením rozvíjí apoštolské poslání celé dominikánské rodiny
- ❖ za projekt křesťanského knihkupectví OLIVA
- ❖ za časopis Amen
- ❖ za 1. pražské sdružení LSSD
- ❖ za nemocné členy dominikánské rodiny
- ❖ za vážně nemocného syna jedné naší sestry z LSSD

HNUTÍ PRO ŽIVOT ČR

Zveme všechny lidi dobré vůle ke společné modlitbě růžence a proseb za nenarozené děti, těhotné maminky, zdravotnický personál a jiné potřeby.

Scházíme se pravidelně každý první a třetí čtvrtek v měsíci od sedmi hodin ráno před porodnicí U Apolináře v ulici Ke Karlovu na Praze 2.

Data příštích modlitebních setkání: 7. 2., 21. 2., 7. 3., 21. 3., 4. 4., 18. 4., 2. 5., 16. 5., 6. 6., 20. 6. 2002.

Pán Bůh zaplat' všem, kteří jsou s námi spojeni v modlitbě.

NOVINKY NAKLADATELSTVÍ KRYSTAL OP

KRYSTAL OP, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: krystalop@volny.cz, tel. (02) 242 377 50

Historie dominikánů v českých zemích

V roce 2001 si čeští dominikáni připomněli sedm set let od založení samostatné české dominikánské provincie. Takové výročí je jistě důvodem k ohlédnutí za minulostí. Kniha „Historie dominikánů v Čechách“ je snahou právě o takové ohlédnutí. Neklade si za cíl podrobně zmapovat celé dějiny dominikánů v českých zemích. Soustředí se především na dvě období, jejichž význam je z pohledu současnosti největší – na počátky provincie a na období po jejím obnovení v r. 1905. Právě tato údobí byla také podrobně vědecky zpracována.

První část knihy tvoří dizertační práce Mgr. Tomáše Černušáka, zabývající se dějinami dominikánů na našem území od jejich příchodu a vzniku prvního kláštera v roce 1226 až po husitské nepokoje. Text se pokouší o komplexní představení dějin řádu v českém středověku, a to včetně jeho ženské větve. Druhý „nosný sloup“ knihy tvoří adaptace dvou samostatných prací fra Damiána Němce OP. První, licenční práce mapuje historii obnovené české provincie od roku 1905 do kritického bodu v roce 1948. Druhá, doktorská práce se věnuje období pod nadvládou komunismu až po „vzkříšení“ provincie v devadesátých letech. Obě práce mají historicko-právní charakter, který zůstal i po zestručnění a úpravě textu víceméně zachován. Více než čtyři století, která tvoří mezeru nezpracovanou ani v jedné z výše popsaných částí, přemostili redaktori publikace výňatkem ze samizdatové práce fra Augustina Prokopa OP. Jde o materiál, který vznikl v osmdesátých letech pro formaci řádového dorostu.

Kniha je příspěvkem k pochopení minulosti i přítomnosti řádu a přináší podněty k dalšímu studiu bohaté historie dominikánů v českých zemích.

brož., 240 str., cca 230 Kč

LAICKÁ SDRUŽENÍ SV. DOMINIKA

ZASEDÁNÍ PROVINČNÍ RADY LSSD se bude konat v sobotu 20. 4. 2002 od 9.00 hodin v dominikánském klášteře v Praze (Husova 8, Praha 1 - Staré Město) s následujícím rozvrhem: 9.00 mše sv. v kapli sv. Zdislavy, 10.00 jednání (čítárna v 1. patře kláštera), 12.15 hodinka během dne, 13.00 oběd, 14.00 pokračování jednání

Program jednání:

- zpráva promotora pro dominikánské konsociace
- zpráva provinčního moderátora
- volba provinčního moderátora a ekonoma
- schvalování programu formace
- varia (prostor pro informace o různých projektech a aktivitách, o činnosti jednotlivých místních sdružení; každý člen LS může posílat návrhy a žádosti provinční radě – čl. 58 Partikulárních směrnic LS)

**Přihlášky na zasedání zašlete do 31. 3. 2002 provinční moderátorce (možno nechat vzkaz na záznamníku nebo poslat e-mail: krystalop@volny.cz).
V přihlášce uveďte, zda potřebujete zajistit nocleh.**

SETKÁNÍ FORMÁTORŮ LSSD 8. - 10. 3. 2002

Informace pro přihlášené

místo konání: penzión Josefinum, Nová Ves 198, 348 06 Přimda

doprava: vzhledem k obtížné dostupnosti místa veřejnou hromadnou dopravou se pokusíme zajistit dopravu automobily z Prahy a Plzně, bližší informace sdělím všem přihlášeným začátkem března

pro ty, co pojedou samostatně: z Prahy po dálnici D5 na Plzeň a Rozvadov, z ní se odbočuje na EXIT 136 (Mlýnec) na Přimdu; na Přimdě pak vlevo a lesem 7 km, první vesnice je Nová Ves; hlavní budova (recepce) vpravo po vjezdu do vsi

ubytování: 10 míst ve dvoulůžkových pokojích s kompletním sociálním zařízením, zbylá místa ve dvou-, tří- a čtyřlůžkových pokojích se společným sociálním zařízením
cena: 400 Kč za ubytování a stravu + příspěvek na dopravu (budeme vybírat na místě)

texty pro denní modlitbu církve budou k dispozici

program:

(zatím jen předběžně, ještě budeme upřesňovat dle možností přednášejících)

pátek

18.00 mše sv. s večerními chválami
19.00 večere
20.00 úvodní promluva
21.00 kompletář, soukromá adorace
22.00 večerka (silentium)

A - co s programem formace
B - moje zkušenost s apoštolátem, moje boje, vítězství a prohry v dom. povolání
kompletář
21.00 večerka

sobota

6.30 officium lectionis
7.00 mše sv. s ranními chválami
8.00 snídaně
8.30 lectio divina
10.00 kafe-pause
10.15 S. M. Magdalena Stajnerová:
Úvod do sociální psychologie
11.15 Jan Jáchym Beneš:
Praktické pokyny k modlitbě breviáře
11.45 sexta, De profundis
12.00 oběd
polední přestávka, možnost vycházky
14.00 Kapitoly z historie OP
15.30 růženec
16.00 Rozjímání, osobní modlitba
(zvláštní důrazy dom. modlitby)
17.30 večerní chvály
18.00 večere
19.00 diskuse ve dvou sekcích:

neděle

7.00 officium lectionis
7.30 mše sv. s ranními chválami
8.30 snídaně
9.00 Eva Imelda Fuchsová: O liturgii
10.00 kafe-pause
10.30 Specifika dom. spirituality
(studium, kajinnost)
11.45 sexta, De profundis
12.00 oběd
14.00 diskuse
15.00 růženec, zakončení

ZPRÁVY Z MÍSTNÍCH SDRUŽENÍ

MS BRNO (představený Ladislav Tarsicius Malinka)

V našem společenství složily sliby následující sestry:

29. 11. 2001 Karolína Benedikta od Kříže Škochová časné sliby, 8. 12. 2001 Hana Angelika Vetchá věčné sliby a Darie Terezie Dytrychová časné sliby. Pokračujeme v distribuci časopisu Rosa mystica. fr. Tarsicius

MS OSTRAVA (představený Václav Martin Waloszek)

Dne 13. 12. 2001 Pán k sobě povolal členku našeho sdružení JUDr. Libuši Marii Ramíkovou. Narodila se 26. 10. 1923 v Ostravě, rozloučili jsme se s ní 20. 12. 2001 při zádušní mši svaté na hřbitově v Ostravě - Staré Bělé. Odpočinutí věčné dej jí, Pane, a světlo věčné ať jí svítí. fr. Albert

MS TRÁVNÍK (představený Josef Lorenzo Šebestík)

V minulém roce se naše sdružení soustředilo na texty žalmů, které se modlíme při ranních a večerních chválách, abychom si uvědomili podstatu a obsah modlitby. Pomáhala nám kniha „Písně království“ I. a II. díl od Josefa Hrbaty. Každý z nás měl možnost nejen nahlédnout do této knihy, ale i prostudovat některé žalmy. Mnohé z nich napsal David, který dokázal upřímně oslovit Boha, a tím dal příklad starozákonnímu i dnešnímu lidu, jak promlouvat k Bohu, vyznat své slabosti, hříchy, prosit o odpuštění, o pomoc, oslavovat Boha, chválit ho a děkovat mu.

V říjnu jsme ve farnosti zorganizovali pout' do Králík k Matce Boží pod duchovním vedením obláta otce Máriusze. 30. 11. až 2. 12. 2001 jsme se zúčastnili duchovních cvičení na Velehradě, které vedl o. Štěpán Filip OP. Ve svých přednáškách se v úvodu zaměřil na rozjímavou modlitbu a pokračoval o působení Ducha svatého v církvi, v Nejsvětější Trojici, ve svátostech, v nás, hovořil o charismatech a darech Ducha svatého. Tímto děkujeme otci Štěpánovi za duchovní povzbuzení.

Během roku jsme na Arcibiskupském gymnáziu společně se studenty, kteří mají zájem o dominikánský život, vytvářeli dominikánskou nástěnku, abychom všem studentům ukázali pohled na dominikánský řád a celou dominikánskou rodinu. Na společných setkáních jsme se seznámili s životem sv. Dominika a jeho devíti způsobů modlitby. Otec Jiří M. Veselý OP nám přijel vyprávět o životě bl. Cormiéra, vyprávění doprovodil promítáním diapozitivů. Přejeme všem milostivý rok 2002.

fr. Lorenzo

3. PRAŽSKÉ SDRUŽENÍ (představená Hana Markéta Váňová)

Zveme Vás na pravidelná setkání, která se konají vždy jednou měsíčně v klášteře u sv. Jiljí na téma „Dominikánští svatí“: 18.30 mše svatá, 19.15 nešpory, 20.00 setkání v hovorně kláštera

11. 2. Bl. Reginald; 11. 3. Bl. Jordán Saský; 15. 4. Sv. Kateřina Sienská; 20. 5. Sv. Zdislava; 10. 6. Sv. Petr a Pavel („Vade et praedica“)

5. PRAŽSKÉ SDRUŽENÍ (představená Dagmar Ester Kopecká)

Pravidelná setkání: 14. 2. (kající pobožnost) Jitka Terezie, 28. 2., 14. 3., 28. 3. („pesachový seder“ na Zličově), 11. 4., 25. 4., 9. 5., 23. 5., 6. 6., 20. 6. 2002

! **Rekolekce** v Krásné Lípě se ruší z důvodu uzavření objektu. Místo nich se nabízí možnost zúčastnit se formačního setkání. Další rekolekce pro sdružení se pokusíme zorganizovat na podzim 2002.

NEKROLOGIUM

1. února 1942

zemřel v Uherském Brodě bratr spolupracovník **Emanuel Šnabl**. Narodil se 21. května 1862 v Opatovicích na Moravě, sliby složil 20. března 1893 v Olomouci. Během svého řeholního života sloužil v klášteře v Uherském Brodě, Olomouci a Znojmě. Byl dovedným řezbářem, vyřezával figurky k betlému pro klášterní kostely v Olomouci a Znojmě. V červenci 1941 zabralo německé vojsko klášter ve Znojmě a těžce nemocný bratr Emanuel musel být odvezen do Uherského Brodu. V lednu následujícího roku ochrnul a nemohl polykat. Snažil se i touto svou chorobou trpělivě sloužit Pánu. Je pohřben v Uherském Brodě. Ať odpočívá v pokoji.

8. února 1947

zemřel ve Svaté Anně u Czestochowé v Polsku **P. Petr Žáček**. Narodil se 14. září 1865 v Prace na Moravě, profes složil 24. září 1885 v Olomouci, kněžské svěcení přijal 25. července 1889 ve Vídni. Působil v Krakově, kde byl submagistrem noviců a později převorem. Spolu s dalšími spolubratry obnovovali řeholní život v Polské provincii. Magister řádu poslal P. Petra do Petrohradu v Rusku a jmenoval jej generálním vikářem misijního domu u sv. Kateřiny v Petrohradě. I v této práci měl velké úspěchy. Před 1. světovou válkou odcestoval na Moravu navštívit své staré rodiče. Válka mu zabránila v návratu. Toho využili bratři v Praze a zvolili jej za svého převora. Byl

rovněž ředitelem 3. řádu v Praze. Po skončení války se chtěl vrátit do Petrohradu, ale politické poměry v Rusku mu to znemožnily. Aby mohl být v pohotovosti a co nejbližší Rusku, přijal místo kaplana u rozjímavých sester dominikánek ve Svaté Anně, kde blahodárně působil až do své smrti. Je pohřben ve Svaté Anně. Ať odpočívá v pokoji.

14. února 1927

zemřel v Plzni **P. Konstanc Pechoč**. Narodil se 10. dubna 1871 ve Vltavském Týně, sliby složil 20. září 1891 v Olomouci, kněžské svěcení přijal 25. července 1895 ve Vídni. Působil jako kaplan v Praze, kazatel v Olomouci a Litoměřicích. Byl redaktorem Růže dominikánské. Dále působil jako katecheta a kaplan v Plzni a ve Znojmě. Je pohřben v Plzni. Ať odpočívá v pokoji.

17. února 1942

byl umučen v koncentračním táboře v Osvětimi bratr jáhen **Patrik Kužela**. Narodil se 15. listopadu 1915 ve Vlčnově, sliby složil 27. září 1936, jáhenské svěcení přijal v roce 1940. Studoval v Saulchoir v Belgii. Jak sám napsal, po vzniku Protektorátu podpořil žádost Čechů v zahraničí, aby jim byla ve francouzském vysílání umožněna čtvrt hodina vysílání. To stačilo, aby jej gestapo 25. ledna 1941 zatkl. Byl vězněn v Kounicových kolejích v Brně a pak v Osvětimi. Jeho tělo bylo spaleno. Ať odpočívá v pokoji.

P. Gregory Anderson OP

PILÍŘE DOMINIKÁNSKÉHO ŽIVOTA

Dominikánská spiritualita pro laiky

VIII. KAJÍCNOT

V roce 1285 sedmý magistr řádu Munio de Zamora vydal první řeholi pro dominikánské laiky. Jmenovala se „Řehole třetího řádu kajícníků svatého Dominika“. V roce 1923 byla revidována a nazvána „Řehole bratří a sester ve světě žijících třetího řádu svatého Dominika“, ale její úvodní slova hovoří o „třetím řádu kajících svatého Dominika“. V poslední revizi z roku 1927 se slovo kajícnost z názvu vypustilo a je jenom letmo zmíněno v textu samotném. Název nové řehole je „Řehole laických společenství svatého Dominika obvykle známých jako dominikánský třetí řád“.

Toto představuje značnou změnu v tónu a duchu řehole stejně jako v účelu třetího řádu samotného. Ve 12. a 13. století, jak možná víte, dochází k velkému růstu počtu laických skupin známých jako kajícníci. Praktikovali tvrdá pokání jako půst, bičování, nošení žíněného roucha, řetězů a podobně. Tyto praktiky znějí našim ušima spíše odpudivě a snad se divíme, proč byly tak populární. Čteme životopisy svatých a jsme polekáni tvrdostí pokání, která si sami ukládali. Možná si dokonce myslíme, že bychom je měli napodobovat a svým způsobem bychom skutečně měli.

Abyste mohli pochopit, co mám na mysli, musíme si neustále připomínat, že kajícnost je tak těsně spojená s modlitbou, že nemůže a neměla by být od ní oddělována, ale nemusíme dojíst do extrémů, do kterých došel svatý Dominik a mnoho z jeho následovníků. Na prvním místě je pro nás těžké si představit, jak mimořádně obtížný byl každodenní život průměrného člověka ve středověku. Obzvláště v zimě byla velice monotónní strava. Neexistoval způsob, jak uchovat například maso. O francouzské a italské kuchyni se nikomu nesnilo. Nebyly těstoviny, brambory, rýže, rajčata a spousta dalších druhů zeleniny, které jsou dnes hlavními součástmi jídelníčku. K dispozici bylo jen několik druhů koření a to ještě velmi drahých. K obvyklým potravinám patřila ovesná kaše, kořenová zelenina jako tuřín a samozřejmě chléb, ale to bylo asi tak všechno. V nejlepším případě byli lidé přinejmenším podvyživení, dokonce i ti zámožnější.

Domy byly velice nepohodlné. Když navštívíte restaurované rolnické domky a šlechtické paláce v Evropě, můžete dospět k závěru, že rolníci žili lépe, než jejich pánové. Jejich chatrče byly malé, ale vždy měly velké ohniště, takže se alespoň mohli zahřát. Paláce měly také krby, ale protože to byly velké kamenné budovy, před mrazivým chladem je neuchránily ani tapisérie na stěnách. Kláštery dokonce krby ani neměly. Autor se jednou dozvěděl od španělského dominikána, který strávil svá studia v Avile ve Španělsku, že kameny, ze kterých byl klášter postaven, byly vždy vlhké. Řekl, že v zimních dnech, když ráno natáhl ruku z postele a dotkl se zdi, byly pokryté tenkou vrstvou ledu. Co ještě můžete dělat za pokání v takovýchto situacích? Celý jejich způsob života nám připadá jako pokání. Ale oni to brali jako dané. Výsledkem bylo, že museli najít nějaký způsob, jak si odeprít dokonce i to málo, co podle našich standardů měli. Osvojili si tedy ony praktiky, které nám znějí tak děsivě.

Dalším faktorem je, že nevěděli o pravidlech duševní a tělesné hygieny, která jsou dnes tak běžná. Výsledkem bylo, že přetěžovali svoje tělo nedostatkem vhodné stravy, kterou konec konců stejně neměli, nebo nedostatkem

odpočinku, nebo se bičovali do krve a konali i další věci, o kterých nyní víme, že jsou škodlivé lidskému tělu i duši. Není divu, že svatý Dominik se vyčerpал a zemřel ještě než mu bylo 50 let. Přes to však byl již za hranicí průměrné délky života v té době.

Když hodnotíme roli kajícnosti v našem životě, musíme pamatovat, že lidé ve středověku začínali ze své životní situace a totéž musíme i my. Co by pro ně byla kajícnost, by pro nás byla agónie. Ale co by bylo kruté pro nás, byl by čistý luxus pro ně. Máme daleko větší výběr věcí, kterých se můžeme vzdát, než oni, a měli bychom za to být Bohu vděční. Přes to však naše praktiky kajícnosti musí vycházet ze stejných tří principů, které motivovaly je. První z nich je, že stejně jako ve všech náboženstvích, která zdůrazňují kontemplaci, musíme dostat pod kontrolu lásku k rozkoši a pohodlí, jestliže chceme dosáhnout opravdové vyrovnanosti mysli. To je nezbytné pro kontemplaci, ke které jsme se jako dominikáni zavázali, jak jsme viděli v kapitole o kontemplaci.

Druhý princip je, že dědičný i osobní hříchy jsou skutečnosti lidského bytí. Je pro nás těžké osvobodit se od hříchu a dosáhnout vnitřní harmonie, kterou měl Bůh ve svém záměru, když nás stvořil. Můžeme toho dosáhnout pouze ukázněním našich tužeb a jejich podřízením vládě rozumu osvíceného vírou. Třetí princip, který vedl středověké lidi a měl by také vést nás, je touha ztotožnit se s Kristem, a to s Kristem ukřižovaným. Chceme se zapřít a vzít svůj kříž a následovat jej v jeho šlépějích, což nemůžeme dělat, když dáme na první místo naše potěšení a pohodlí.

Další faktor, který musíme vzít v úvahu, je nedostatek vědomí hříchu v naší době a v naší kultuře. V roce 1973 dr. Karl Menniger ze slavné Mennigerovy kliniky v Topece v Kansasu vydal knížku nazvanou „Co se stalo s hříchem“, ve které kritizoval ztrátu smyslu pro zodpovědnost za naše slova a skutky. Vždy je to chyba někoho nebo něčeho jiného – nikoliv naše. Tento postoj společnosti ovlivňuje nás a naše vědomí vlastní hříšnosti. Největší problém je, že pravdivě rozpoznáváme, že nejsme vinni zločiny a špatnostmi, o kterých čteme, vidíme je v televizi, nebo zaslechneme v kanceláři a které jsou páčány denně ve velkém množství. Zajisté nejsme hříšníky v tomto smyslu. Ale když čteme o světcích jako svatý Dominik, kteří často oplakávali skutečnost, že byli velkými hříšníky, můžeme se divit, jak takovou věc mohli říci upřímně.

Odpověď spočívá v jejich jasném a ostrém pochopení, že jejich odpověď na lásku, kterou jim Bůh prokázal, je zcela neodpovídající. Vidí, že od něho tolik obdrželi, a nazpět mu dávají tak málo. Každá nedokonalost, selhání, vada, která je v cestě naší odpovědi na Boží lásku je hrozná věc, které je třeba hlubo-

ce litovat a rmoutit se pro ni. Toto pro nás zůstává pravdou stejně jako pro ně. Můžeme tedy říci spolu s Dominikem „Pane buď milostiv mně hříšnému“.

Na praktické rovině musíme začít s tím, že si jasně uvědomíme, že i když nepácháme velké hříchy a zajisté ne smrtelné, pácháme menší, neboli jak se nazývají lehké hříchy. Náš Pán nám říká „dokonce i spravedlivý sedmkrát za den hřeší“. Nad to ještě je naše odpověď na Boží lásku chabá a vlahá. Všechno toto narušuje naši lásku k Bohu, a tak si to ošklivíme a toužíme se od toho osvobodit. To se nám samozřejmě nepovede, dokud nebudeme v nebi, ale zatímco jsme zde na zemi, můžeme to odčínovat pokáním.

Kajícnost pro nás může udělat dvě věci: Za prvé jak jsme řekli, její disciplína nám pomůže rozvíjet ctnosti, které jsou tak nutné pro náš vnitřní klid. Za druhé může sloužit jako náhrada za naše hříchy. Kdykoliv zraníme někoho, koho milujeme, snažíme se to odčinit. Rozšířeným způsobem jsou květiny a sladkosti, nebo připravení oblíbeného jídla pro uraženého manžela a samozřejmě spousta jiných. Ale za vším tím je hluboká lidská touha udělat víc než jenom říci lituji. Jestliže chceme něco podobného udělat pro ostatní lidi, zajisté to budeme chtít udělat i pro Boha. Když to děláme pro Něho, říkáme tomu kajícnost, neboli konkrétní vyjádření našeho zármutku nad tím, že jsme Ho urazili. Tím se kajícnost stává formou modlitby. V ideálním případě splní vyjádření našeho zármutku, které si vybereme, oba účely kajícnosti. Kromě aktu náhrady za naši hříšnost nám též pomohou růst v jedné či více ctnostech. Nesmíme ale zapomenout na důležitou věc, že bychom si neměli vybrat postupy napodobující svatého Dominika nebo jiné svaté. Jak jsme ukázali, jejich životní situace byla velmi odlišná. Měli bychom však být motivováni stejnými principy, které motivovaly je, konkrétně naší touhou podpořit kontemplaci skrze ovládnutí naší záliby v potěšení a pohodlí. Dále rozvinutí těch ctností, které nás osvobodí od našich hříšných nutkání a zatřetí naší touhou vzít náš kříž a následovat Krista. Neměli bychom také přehlédnout kříže, které se samy objeví, aniž bychom je chtěli nebo po nich toužili, takové věci jako nemoc, slábnoucí rozum pokročilého věku, bolest srdce, zranění způsobená ostatními atd. Jejich přijetí jako kříže, které nesu s Kristem, může být velice plodnou kajícností. Kajícnost tedy by měla být neoddelitelnou součástí našich životů jakožto dominikánů. Je to obzvláště dědictví vás dominikánských laiků. Jak říká nová řehole, jeden ze zdrojů, odkud čerpáte sílu pro růst ve svém povolání je „obrácení srdce a kajícnost podle ducha evangelia“ (Stanovy II, 10e). V tomto smyslu jste stále členy třetího řádu kajících svatého Dominika.

převzato z www.stdominics.org/torch; přeložila Radka Štěpánka Macháčková

ZPRÁVA MAGISTRA ŘÁDU O STAVU ŘÁDU

4. část

5. Povolání a formace

5.1. Povolání

Mnoho mladých, kteří přicházejí do Řádu, ukazuje, že dominikánské povolání zůstává přitažlivým. Naléhavost našeho poslání kázat je evidentní ve světě, který hledá svůj smysl. Náš život přitahuje mladé, kteří mají velkou touhu po komunitě. Přesto nemálo provincií musí ještě horlivěji podporovat povolání. Důvěřujeme tomu, že naše dominikánské povolání stojí za to, aby bylo žito a pokusme se pozvat druhé, aby se k nám připojili. Jde o víc než o náborovou kampaň. Nejprve jsme pozváni k tomu, být vnímaví k Bohu, který nás volá za své učedníky; získávání povolání tedy tvoří součást našeho kázání.

Napsal jsem všem vyšším představeným dopis o podpoře povolání tím, že jsem podtrhl důležitost promotorů na plný úvazek. Odpověď byla vcelku příznivá. Naše zviditelnění je rozhodujícím prvkem. Je třeba, aby nás bylo vidět jako kazatele, kteří vstupují do diskusí o své době slovem nabídnutým světu žiznicímu po Bohu. Náš způsob života s sebou také nese zviditelnění se. Jsme vnímáni jako bratři, kteří se společně modlí? Hodně provincií a především kláštery mnišek nacházejí v internetu novou a plodnou formu zviditelnění se ve světě mladých. Španělské provincie utvořily interprovinciální tým pro podporu povolání.

Stále málo provincií vzalo vážně výzvu dodat odvahu povoláním bratří spolupracovníků a rozvinout pro ně solidní program formace. Ve skutečnosti potkávám často velmi nadané mladé lidi, kteří se cítí osloveni tímto povoláním, ale říkají, že nejsou pobízeni ani ke vstupu do Řádu ani stát se bratry. Podporovat povolání to také znamená starat se o povolání těch, kteří už jsou našimi bratry. Když je vidět, že našim povoláním věnujeme pozornost, bude mít naše pozvání ke vstupu do Řádu větší sílu.

5.2. Formace

Mladí jsou často přitahováni přáním žít v komunitě, ale je to také jejich největší obtíž. Rozpad rodiny ve většině společností a extrémní individualismus, který to doprovází, způsobují, že mnoho kandidátů Řádu má malou zkušenost s tím žít nebo i jen jít s druhými lidmi. V mnoha provinciích je první etapa formace čím dál víc zaměřena na základní socializaci. Tím se chce říct, že proniknout do mnohých aspektů našeho společného života je problémem. Dominikánskou koncepci poslušnosti se svou citlivou rovnováhou mezi dialogem a přijetím vůle bratří je obtížné předávat ve společnosti, která považuje svobodu za právo být nechán na pokoji a poslušnost za podřizování se.

Vcelku mám dojem, že se kvalita formace na úrovni prenoviciátu a noviciátu v posledních letech značně zlepšila. Nicméně se ještě často stává, že na počátku institucionálních studií formátoři nedostatečně individuálně doprovázejí bratry a že se přikládá příliš málo pozornosti jejich řeholní, lidské a duchovní formaci. LCO 156, kde se praví, že „hlavní odpovědnost za osobní formaci náleží samotnému kandidátovi“, je často špatně vykládáno, formátory i formovanými. Domnívají se, že studenti nepotřebují, aby se jim věnovala pozornost. Léta studií by měla být uvedením do živé tradice teologie a reflexe (viz 2.2.1) zakořeněné ve způsobu života. Je třeba, aby nám byla nabídnuta kvalitní formace, kde by byly studium, modlitba, poslání a společný život hluboce spojeny. V mnoha studijních domech se málo přemýšlí o tom, jak žít naše sliby nebo jak se stát muži modlitby. Vidíme často určitou zdrženlivost formovat bratry v oblastech sexuality a citového života (B90) nebo ke sdílení víry v komunitě (B95).

Formace je také uvedením do sdílení odpovědnosti. Je třeba, aby mladí bratři viděli, co konkrétně znamená naše demokratické řízení a jak sdílíme společnou odpovědnost za společné dobro. Je třeba, aby se ti, kteří se formují, naučili účastnit se debat v komunitě. V některých komunitách nemají mladí před slavnými sliby žádnou odpovědnost, v jiných komunitách celá tíha odpovědnosti za společný život spočívá naopak na jejich ramenech a slavné sliby někdy vnímají jako vysvobození z těchto starostí! Některé entity s mnoha mladými ve formaci, zvláště v Latinské Americe, mají potíže s budováním formačních komunit a potřebují pomoc starších provincií. Musíme být mobilní, abychom mohli budovat budoucnost.

Léta, která následují po slavné profesi a kněžském svěcení jsou často momentem krize a někdy, zvláště na západě, momentem odchodu. Je tomu tak v celé církvi a týká se to všech kongregací. Jak formovat bratry, aby čelili této krizi a jak je v tomto přechodu doprovázet? Prodloužením doby trvání formace se nic neřeší, protože krize je vyprovokována faktem zasvěcení se, tak jako v manželství. Co alespoň musíme udělat je, asignovat bratry do komunit, kde se jim dostane veškeré potřebné podpory a plnosti dominikánského života, pro který byli formováni. Dopis bratra Damiána Byrne o „prvních asignacích“, závažnější než kterýkoliv jiný, je vzácně uskutečňován. Hodně provincií organizuje každoroční setkání všech bratří, kteří mají méně než 5 let od profese nebo svěcení, aby si mohli sdělit své zkušenosti a vzájemně se povzbudit.

5.3. Formátoři

Relativní nedostatek bratří ze střední generace způsobuje, že je často obtížné najít dobré formátory. Buď se musíme obrátit na starší bratry, kteří už možná ztratili kontakt s kulturou mladých (ačkoliv se to někdy více týká střední

generace!) nebo na mladé bratry, kteří sotva dokončili svou vlastní formaci. Řešením by mohl být tým formátorů zahrnující více generací. Často potencionálně nejlepší formátoři jsou zcela zapojeni do apoštolátu a nepřejí si být jmenováni. Pokušením pak je hledat dobrovolníky, a to se ukazuje za obecně nešťastné. Musíme žádat ty, kteří vyhovují nejvíce, i kdyby to znamenalo, aby opustili důležitý apoštolát nebo službu představeného. Provinciál musí chránit formátory před přetížením jinými úřady a nemít strach odmítnout jejich postulaci na úřad představeného.

Všechny nedávné generální kapituly trvají na formaci formátorů. Bologna doporučila, aby byli „jak je to možné jmenováni s předstihem, aby měli čas se náležitě připravit na svůj úkol“ (108). Děje se tak jen vzácně, protože bratři nechtějí svazovat svobodu kapitul. Řešení tkví v prodloužení jmenování předcházejícího formátora, aby jeho následník měl čas se připravit. B113 doporučovalo také regionální spolupráci ve formaci formátorů. V Africe se konají pravidelná formační setkání formátorů. Na Filipínách existuje tříměsíční kurs formace formátorů z oblasti: bratři i sester a setkání bratří formátorů se koná každé dva roky! V Latinské Americe každá oblast pořádá každé dva roky svá setkání formátorů. Formační programy ve Spojených Státech vede institut Aquinas. Setkání formátorů ze střední a východní Evropy se konalo letos během tří dnů. V západní Evropě se scházejí formátoři ze Španělska, Itálie a Francie. Formátoři z provincií z Anglie a Irska jsou prakticky sami bez spojení.

Malá komise Generální rady se pravidelně schází, aby diskutovala o otázkách, s kterými se setkáváme při vizitacích Řádu. Poslal jsem všem formátorům dotazník, ve kterém jsem se ptal, jakou jinou podporu bychom jim mohli poskytnout na mezinárodní úrovni. Jako důsledek jejich odpovědí byla v roce 1999 vydána kniha *Initialis Formatio Fratrum Ordinis Praedicatorum: Documenta recentiora* ve španělštině, angličtině a francouzštině.

Byla rovněž vytvořena databanka jmen bratří a sester, kteří jsou odborníky v různých oblastech formace. Ptali jsme se také, zda by bylo žádoucí, aby formace formátorů probíhala na celosvětové úrovni Řádu, jako škola magistrů noviců, která existovala při generalátu před II. světovou válkou nebo jako kurs organizovaný sestrami dominikánkami v Quatro Cantoni až do začátku devadesátých let. Ale to zjevně žádoucí není. Některé mezikontinentální formace by mohly být užitečné, např. přes Institut Aquinas ve Spojených Státech a program na Filipínách.

6. Dominikánská rodina

6.1. Ke společnému poslání

Bologna (34-42) vyzvala celou dominikánskou rodinu, aby rozvinula společné poslání. To už se děje na nesčetných místech: týmy kázání se sestrami, spolupráce

ve studijních centrech a nových místech poslání. Podle požadavku C94 jsem jmenoval generálního promotora pro dominikánskou rodinu. To, že je zároveň sociem pro apoštolský život, ukazuje hluboké pouto, které sjednocuje dominikánskou rodinu a poslání Řádu. V každé nové fundaci bychom se vždy měli ptát, jak spolupracovat na upevnění přítomnosti celé dominikánské rodiny. Jaké bude naše poslání ke všem?

Rozvinutí spolupráce klade otázku identity všem větvím rodiny sv. Dominika: v jakém smyslu jsou dominikánské mnišky, sestry a laici kazateli? V čem se dominikánský řeholní život našich mnišek liší od života ostatních řeholních rodin? Jak tato spolupráce ovlivňuje identitu kongregací sester často hluboce svázaných s historií svých příslušných zakladatelů či zakladatelek a se zvláštním historickým posláním? Aby se mohly zodpovědět některé tyto otázky, požádala mne Bologna (42), abych ustanovil komisi „pro sledování charismatu kázání mužů a žen v Řádu, souvislosti tohoto charismatu se svátostným kněžstvím a pro osvětlení teologické a eklesiologické dimenze tohoto problému“. Článek 148 požadoval též, aby Mezinárodní komise dominikánské rodiny jmenovala skupinu expertů, kteří by vyjasnili používání termínů „Řád Kazatelů“ a „dominikánská rodina“. Předběžné zprávy vypracované na tato dvě témata jsou kapitulářům k dispozici.

Pocit přátelství v dominikánské rodině vzrůstá; přesto, je obecně učiněn malý pokrok směrem ke společnému kázání. Často jsou už bratři a sestry tak přetížení, že jim už nezbyvá vůbec čas na rozvinutí nových společných projektů. Např. mnoho sester je na plný úvazek zaměstnáno ve školách v rozvojových zemích a nemohou už docela jednoduše dělat víc. Někdy bratři velmi podceňují dary sester a laiků a považují dominikánskou rodinu za další povinnost spíše než za obrovský zdroj pro hlásání evangelia. To volá po opravdovém obrácení ze strany bratří. Jen velmi vzácně jsou k dispozici struktury, které by dovolily dominikánské rodině rozhodnout se pro společné poslání (M121, B39) na daném místě. Některé oblasti, jako severní Amerika a Evropa musí rozvinout struktury spojující všechny větve dominikánské rodiny.

6.2. Generální shromáždění v Manile (C93, B151)

Jsem hluboce vděčný provincii na Filipínách za přijetí a podporu, kterou přinesla generálnímu shromáždění. Pohostinnost, s jakou jsme byli přijati, byla mimořádná, žádný problém nezůstal nevyřešen ani záplavy, které nás omezily na jedinou budovu. Maraming Salamat Po!

Nikdy jsem se nezúčastnil setkání ukazujícího s takovou silou rozmanitost dominikánské rodiny: pestrost charismat různých větví, kultur různých kontinentů, odlišných darů mužů a žen. Byla to hluboce formující zkušenost. Žádal jsem, aby byla připravena delší verze videozáznamu, aby bylo možno alespoň

zčásti předat, co jsme se během těchto dnů naučili. Jedním z hlavních témat, které se objevilo, byla potřeba autentičtější dominikánské formace, zvláště pro laiky. Jiným úkolem pro spolupráci je společné zapojení se do obrany spravedlnosti a míru. Výsledky shromáždění se budou zpracovávat na regionální úrovni, mezi jinými na setkání dominikánské rodiny Evropy v roce 2002.

6.3. Mnišky

6.3.1. Obecné postřehy

Kontemplativní kláštery jsou podstatné pro život Řádu především v naší době, kdy znovuoživení kontemplativního života je prioritou pro celý Řád (srv. 3.1). V západní Evropě a v severní Americe, kde se nachází velká většina kontemplativních klášterů, je vážná krize povolání. Četné kláštery budou v příštích letech zavřeny. Přesto některé z nich přitahují povolání. Je třeba, aby přijaly veškerou možnou pomoc, aby se staly zárodky pro budoucnost. Musíme se snažit, aby tyto komunity byly svobodné pro kontemplativní život, aniž by byly zavaleny starostmi o staré a nemocné sestry nebo o udržení místa. Povolání bude nutné soustřeďovat do klášterů, které mají budoucnost, a ne rozptylovat.

V Africe, Asii, východní Evropě a Latinské Americe zaznamenáváme postupný růst počtu klášterů. Hlavním problémem je formace. Kláštery jsou často daleko od bratří a sester a bez dobrých knihoven. Založení klášterů v Asii, domově poloviny lidstva, je životně důležité pro rozvoj Řádu. Vzhledem k náboženským tradicím Asie, zvláště buddhismu, musí kontemplativní život tvořit zcela speciální část hlásání evangelia. Pro zahraniční mnišky je někdy obtížné získat vstupní víza, proto hledáme sestry narozené v těchto zemích patřících ke kongregacím, které jsou přitahovány kontemplativnějším způsobem života. Doufám, že tyto snahy vyústí v brzké době ve fundaci klášterů mnišek ve Vietnamu, Indii a Iráku. Vzhledem k intenzitě komunitního života v kláštorech mnišek a centrální roli liturgie, je vnímavost k bohatství místních kultur zásadní: jejich utváření komunit, tradice zpěvů a oslav, užívání místních jazyků.

6.3.2. Generální promotor a Mezinárodní komise mnišek

Generální kapitula v Oaklandu v roce 1989 doporučila jmenování Generálního promotora a ustanovení komise mnišek. Vzhledem k množství korespondence adresované mniškami Magistrovi Řádu je Promotor pro mnišky nezbytný. Rád bych vše poděkoval Viktorovi za jeho skvělou a oddanou práci ve službě Řádu a mniškám během víc než 10 let.

Podle mandátu první komise jmenované bratrem Damiánem jsem ustanovil početnější a reprezentativnější komisi. Prodloužil jsem její mandát až do příštího roku, aby můj nástupce mohl jmenovat komisi novou. Tato komise hraje nedocenitelnou roli a pomáhá Magistrovi Řádu a promotorovi pochopit výzvy, se

kterými jsou kláštery mnišek konfrontovány. Některé kláštery se obávaly, aby netvořila mezičlánek mezi Magistrem Řádu a kláštery, jedná se však pouze o studijní skupinu bez jurisdikční moci.

6.3.3. Revize konstitucí mnišek

B159 mě žádala, abych jmenoval komisi pro revizi LCM. Pověřil jsem členy Mezinárodní komise vyzváním všech klášterů, aby poslaly své návrhy na úpravy LCM nebo své petice generální kapitule buď komisi rovnou nebo na mé jméno. Tyto texty budou prostudovány a připomínkovány na setkání Komise mnišek v červnu roku 2001, pak poslány generální kapitule, kde se o nich bude v příslušné komisi diskutovat. To dá mému následovníku všechny nezbytné podklady, aby mohl požádat o hlas klášterů a následně o schválení konstitucí Svatým Stolicem, při zachování 182 LCM.

6.4. Kongregace sester apoštolského života

Více než 32 tisíc sester dominikánek ze 163 kongregací je přítomno ve 102 zemích. V mnoha z nich, zvláště v Asii a Latinské Americe, se ukazuje být aktivní spolupráce mezi sestrami a bratry velkým stimulem pro poslání Řádu. Rozmanitost apoštolátu sester, jejich blízkost chudým a jejich zkušenost žen vyzývají bratry a obohacují nás, i když si to bratři často neuvědomují. Věřím, že dominikánská teologie příštího tisíciletí bude plodem společné reflexe bratří i sester, řeholníků i dominikánských laiků. Sestry také hrají stále důležitější roli v rozvoji dominikánského laikátu svou pomocí laickým společenstvím a svými vlastními přidruženými skupinami (B173).

Na Západě hodně kongregací prochází vážnou krizí povolání a hrozí jim zánik. Sestry čelí situaci s inspirující vírou a láskou k celému Řádu, velkou oddaností jeho budoucnosti, i když vědí, že jejich vlastní kongregace zanikne. A v tom je dojemné hlásání evangelia. Jménem bratří jim děkuji za všechno, co dělají pro to, aby napomohly vzniku nových kongregací. Tam, kde jsou povolání, nové kongregace žádají o přivtělení k Řádu. Mohou obohatit naši přítomnost v zemích, kde nejsou usazeni bratři, např. v Sýrii, Libanonu, Indonésii, Východním Timoru, Zambii, Mozambiku a na některých ostrovech v Karibském moři.

Nejpozoruhodnější událostí těchto posledních devíti let bylo založení Dominican sisters international. DSI je dobrovolnou neprávníckou unií kongregací sester dominikánek pro rozvoj spolupráce na regionální, kontinentální a mezikontinentální úrovni pro dobro poslání. Vybízejí k vzájemné podpoře, k práci v síti, k nasazování se pro obranu spravedlnosti a míru a pro dominikánskou rodinu. DSI rozvinula nové linie komunikace a spolupráce mezi sestrami různých kontinentů (Severní Amerika a Irák, Asie a Afrika a Severní Amerika) a nové kontinentální struktury v Evropě a Africe. Jedním z výsledků této fundace

je, že spolupráce a dialog mezi sestrami a bratry na mezinárodní úrovni se staly o hodně snazšími. Tým koordinátorek DSI a generální rada se často scházejí. Sestra Margaret Ormond OP, mezinárodní koordinátorka, pracuje v úzké spolupráci s kurií a zvláště s promotorem pro dominikánskou rodinu u bratří. Tohle všechno velmi obohatilo naše reflexe a vyjadřují sestře Margaretě svou hlubokou úctu za její práci a svou vděčnost za její velkodušnou službu celému Řádu.

6.5. Dominikánští laici

6.5.1. Sdružení

Sdružení dominikánských laiků se obnovují a omlazují v zemích jako USA, Německo, Nizozemí, Uruguay, Mexiko, Litva, Lotyšsko a Vietnam. Na jiných místech mají sdružení problémy získat nové členy. Životaschopnost sdružení závisí na tom, jestli je považujeme za naše aktivní spolupracovníky, kteří mohou přispět jedinečným způsobem k poslání Řádu díky svým zkušenostem laiků a svým osobním posouzením. Bratři v nich někdy vidí jen zbožné učedníky, jejichž úlohou je nás poslouchat. Někteří laici s sebou přinášejí univerzitní vzdělání v takových oblastech jako ekonomie, věda, ekologie, sociologie atd., které mohou pomoci Řádu účastnit se debat ve společnosti. Jiní mají zkušenosti v průmyslu nebo umění. Někteří nám pomáhají navázat spojení se skupinami možná vzdálenými od církve, jako jsou mladí nebo chudí. Připravit se na toto povolání předpokládá hlubokou formaci v naší teologické tradici, která se nemůže spokojit s pouhou znalostí života sv. Dominika a sv. Kateřiny. Měla by být uvedením do našeho způsobu, jak dělat teologii, ať už na akademické úrovni či nikoliv.

Jmenoval jsem bratra Jerry Stookey OP promotorem pro laikát (B171). Jeho hlavní starostí je rozvoj mezinárodních vztahů mezi laiky. Evropská rada dominikánských laických sdružení, Dominican Laity Inter-Provincial Council pro Severní Ameriku a Laicado Dominicano de America Latina pro Jižní Ameriku jsou v příslušných oblastech k dispozici. Doufám, že budou rychle ustanoveny regionální struktury v Asii a v Africe a časem Mezinárodní rada laických sdružení. Jerry pracuje na sjednocení překladů Stanov.

6.5.2. Nové skupiny dominikánských laiků

Stále se objevují nové skupiny, jako Mezinárodní hnutí dominikánské mládeže, Mezinárodní dominikánský voluntariát, Dominican Lay Scholars Community, Dominican Peace Action, Ubi Caritas, aj. Jsou pro Řád zdrojem nového života. Někdy jsme znepokojeni tím, že by mohly nové skupiny odsunout na okraj laická sdružení. Je pravda, že se tak jako ve všech rodinách dostává více pozornosti novorozenému, ale nemělo by to být ani v nejmenším pokládáno za soutěž. Laická

sdružení mají nezastupitelné místo životě Řádu. Mohou mít důležitý podíl na fundacích, oživení a formaci četných nových skupin, které na jejich místě mohou přispět k obnově sdružení.

Mezinárodní hnutí dominikánské mládeže (IDYM) pokračuje ve své expanzi všude v Řádu. Mladí přinášejí entuziasmus, vitalitu a otázky. Stále hodně závisí na trpělivém vedení animátorů, laiků nebo řeholníků, pro podporu a rozvoj hnutí, které, kdyby nemělo kontinuitu, by mohlo zakrnět tak rychle, jak je schopné vykvést. Tak jako u všech nových hnutí, je stále několik fundamentálních otázek, na které je potřeba odpovědět. Je IDYM svobodnou federací různých skupin nebo je třeba, aby centrum zajišťovalo další podporu? Co se stane se členy, až přestanou být mladí? Jaká je v tomto hnutí role sester a bratří, plnoprávných členů a pouhých účastníků? Podle jakých kritérií se poznává, že skupina náleží k hnutí?

Od svého příchodu na sv. Sabinu jsem snil o hnutí dobrovolníků v Řádu, laiků, kteří by se dočasně zavázali k plnému sdílení poslání Řádu. Neuvědomil jsem si, že mnohé provincie a kongregace už mají programy tohoto typu. B168 doporučilo vytvoření mezinárodního dominikánského voluntariátu (VDI) pro povzbuzení rozvoje tohoto příspěvku k našemu poslání. VDI oficiálně zahájilo svoji činnost na generálním shromáždění v Manile. Je třeba ještě přemýšlet o jeho organizaci. To vyžaduje pracovní sílu na plný úvazek alespoň jedné sestry, jednoho bratra a jednoho laika či laičky, rozpočet a dostatečně vybavenou pracovnu tak, aby byla snadno v kontaktu se všemi větvemi Řádu.

6.5.3. Mezinárodní komise pro dominikánskou rodinu

Mezinárodní komise pro dominikánskou rodinu se skládá z promotorů pro dominikánský život, pro mnišky a pro laikát, z mezinárodní koordinátorky DSI a z magistra Řádu. Všichni členové jsou vázání na sv. Sabinu, což usnadňuje setkávání Komise. Bologna jí svěřila několik úkolů (150). Některé větve dominikánské rodiny jako IDYM si myslí, že by bylo lépe rozšířit její zastoupení. To by představovalo určité výhody, ale bylo by komplikovanější Komisi shromáždit. Potřebuje dominikánská rodina jiný typ komise nebo ne?

7. Finance

Nyní žijeme v době velké vitality Řádu. Přijímáme jako milost četná povolání. Řád se znovu rodí ve východní Evropě, je zakládán v Africe a v Asii. V zemích, kde jsme už ukotveni, vznikají nové projekty. Potenciál, který je skryt v přítomnosti, se nebude konkretizovat bez finanční pomoci. Takové projekty jako budovat noviciát, formovat mladé, založit novou fakultu, otevřít nakladatelství, vytvořit časopis, atd. vyžadují hodně peněz, které Řád nemá. A hodně starších institucí Řádu, jako Angelicum nebo Biblická škola vážně postrádají finanční kapitál. Aby Řád zkvétal, musíme nalézt fondy pro podporu jeho poslání.

7.1. Solidarita v Řádu Kazatelů

Solidarita mezi bratry se vyjadřuje nejprve odvodem kontribucí Řádu na zabezpečení generální kurie a zajištění zdrojů pro nové projekty. Náš systém odvodu kontribucí spočívá v průhlednosti. Kontribuce může být uložena spravedlivě pouze, když provincie poctivě přiznávají své příjmy a kapitál. Bez toho budou čestnější provincie platit navíc. Stupeň průhlednosti v Řádu se v těchto posledních letech značně zvýšil díky úsilí syndika Řádu bratra Ed Nantese a jeho předchůdce bratra Fernanda Meñero rozvíjet komunikaci s provinčními syndiky. Kapitula v Oaklandu v roce 1989 schválila možnost navýšení kontribuce o 10% od roku 1991 pro mimořádné výdaje jako byla rekonstrukce baziliky sv. Sabiny. Tato výměra pro mimořádné výdaje byla zrušena na kapitule v Calerueze. Od té doby částky shromážděné Řádem klesly z 1.262.500 dolarů v roce 1995 na 1.044.813 dolarů v roce 1999. Vzhledem k inflaci je tento pokles ještě významnější. Bylo navrženo značné zvýšení kontribucí pro vytvoření kapitálu Řádu, ale nutné částky značně překračují to, co bychom mohli vybírat určením výše kontribucí. Myslím, že je lepší svěřit se štědrosti provincií, které umí lépe vyčíslit to, co mohou dát stranou a na fund-raising.

Nejbohatší provincie jsou štědré a odpovídají obecně s horlivostí na méně naléhavé žádosti jménem potřebných entit. Jsou často bombardované prosbami a když mají potíže určit, které z nich jsou prioritní, důvěřují rozhodnutí magistra a syndika Řádu. Je též důležitá průhlednost ze strany entit, které žádají o finanční pomoc. Často se obtížně sleduje, které provincie a organizace jsou kontaktovány, jaké částky přijaly a co s nimi udělaly.

Solidarita též existuje na úrovni celé dominikánské rodiny. Moje výzva k obnovení Řádu ve východní Evropě přinesla dary v hodnotě téměř 1 milionu dolarů. Přes svou chudobu jsou kláštery mnišek pozoruhodně štědré a mají hluboký smysl pro solidaritu s posláním bratří. Kongregace sester též dávají dary, z nichž některé jsou značné. Dominican Leadership Conference v USA, z velké části složená ze sester, právě vytváří Fond solidarity z něhož, doufám, bude možno poskytnout první důležitý příspěvek poslání celé dominikánské rodiny včetně bratří. Řád ještě nikdy nepomyslel na to, aby požádal o finanční podporu dominikánské laiky? Dvakrát za rok odpovídá malá komise generální rady na nesčíslné žádosti pocházející z celé dominikánské rodiny. Dary přicházejí též z Fondu solidarity ze všech větví dominikánské rodiny.

7.2. Fund-raising

Četné instituce Řádu mají individuální projekty fund-raisingu. Je třeba též koordinovat strategii na úrovni celého Řádu, ne aby byly zcentralizovány síly k sv. Sabině, ale aby bylo možno pomoci místním iniciativám. Generální kapitula

v Boloni dala doporučení (232-235), která byla nedorozuměním připojena k Fondu sv. Dominika, zatímco ten byl založen pro jiný účel (srv. 7.3.1.). Je vidět, že se konečně rýsuje politika fund-raisingu. Je třeba začít Spojenými Státy, které mají zároveň nejrozvinutější ekonomiku na světě a tradici fund-raisingu, a pak ostatní země. Protože u tohoto projektu těžíme z podpory amerických provincií, konalo se v lednu tohoto roku setkání amerických provinciálů se syndikem Řádu, mým vikářem a dalšími bratry. Vytvořili společně strategii založenou na principech solidarity, komplementarity, průhlednosti, účtování a žebrání. Jmenoval jsem národního koordinátora fund-raisingu pro Spojené Státy: bratra Val McInnes OP a právě se ustanovuje Mezinárodní dominikánská fundace, která přijme všechny shromážděné peníze. Smlouva s Community Counselling Services byla podepsána až do února 2002. Sbírká bude určena nejprve na podporu Angelika, které potřebuje 40 milionů dolarů pro vlastní fond, aby bylo možno odpovídajícím způsobem platit profesory, dotovat katedry, poskytovat studijní stipendia a opravit budovy. Bude-li to možné, budou zahrnuti další projekty Řádu jako Biblická škola, IDEO v Káhiře a Institut v Kyjevě.

Přístup Řádu k profesionální úrovni fund-raisingu s sebou nese důležitou investici. Stížnost k CSS stojí 240.000 dolarů ročně. Věřím, že zisky zhodnotí vložené investice. Požádal jsem ekonomickou radu a generální radu o představení svých posudků, aby kapitula a můj nástupce byli schopni rozhodnout o budoucí politice Řádu.

Jiný způsob, jak shromáždit peníze, spočívá v představení projektů organizacím, které poskytují subvence. Biblická škola a IDEO v Káhiře získaly podstatnou pomoc od EU, ale Řád relativně málo těžil z tohoto typu zdrojů neboť nemáme často dobře připravenou prezentaci předkládaných projektů. Pověřil jsem tedy bratra Dominika Renouarda, který má zkušenosti v této oblasti, o pomoc a přípravou těchto žádostí.

7.3. Fondy

Posledním zdrojem financí je vytvoření fondů (nebo dotací). Byla nejasnost neboť se zdálo, že smyslem fund-raisingu je vytvoření jednoho fondu, zatímco jeho hlavním cílem je podpora projektů.

7.3.1. Fondy Řádu

Fond solidarity. Bratr Damián Byrne založil Fond solidarity v roce 1991 s cílem „subvencovat výlohy na formaci a intelektuální život a též pomoci apoštolátním projektům směřovaným do budoucnosti“ (preambule statut). Za 10 let existence se Fond dostal z 1 na 7,8 milionu dolarů. Příjem je rozdělován na šest dílů, z nichž první vytváří kapitál, čtyři další jdou do oblastí Afriky, Asie, Latinské

Ameriky a východní Evropy a poslední část má k dispozici magistr Řádu. Fond solidarity měl důležitou úlohu pro pomoc formaci. Ale je potřeba víc. Některé entity omezují počet povolání, která k nim přicházejí, protože nejsou schopny hradit náklady na jejich formaci. Vzhledem k nerovnosti potřeb jednotlivých oblastí by se mohlo ukázat nezbytným zrevidovat principy rozdělování příjmů.

Fond sv. Dominika. V roce 1998 bylo rozhodnuto založit Fond sv. Dominika, aby se mohlo odpovědět na nesčíslné žádosti, které přicházejí na sv. Sabinu a překračují zdroje, které máme k dispozici nebo které se týkají projektů, které nejsou v pravomoci Fondu solidarity. Smysl Fondu sv. Dominika je tedy definován velmi široce: „pro globální poslání Řádu nebo pro podporu nových projektů kdekoliv“ (preambule statut). Fond sv. Dominika činí aktuálně téměř 1,4 milionu dolarů. Je třeba ho navýšit, jestliže chceme odpovědět na potřeby nových entit.

7.3.2. Jiné fondy

Množství entit v Řádu, zvláště v Africe, nemá příjmy nezbytné pro formaci svých studentů a na rozvoj misí. Rada tedy navrhla založit dotace podle statutů zaručujících, že kapitál nebude vzat a že se každý rok do fondu vrátí jedno procento z příjmu. Dotace tohoto typu byly založeny pro Nigerii, pro generální vikariát v Kongu a v Pákistánu. Považuji je za podstatné. Například provincie Nigerie má 50 studentů ve formaci, první dominikánskou fakultu filozofie a teologie v Africe a početné bratry studující mimo zemi. Je nemožné hradit takové výdaje bez značného vkladu zvenčí. Kapitál dotace aktuálně činí téměř 200.000 dolarů a musí jistě dosáhnout alespoň 2 milionů dolarů, jestliže chce provincie rozvinout svůj potenciál. Řád je chudý a doufám, že takovým zůstane, ale v určitém stupni podfinancování je ohrožen i rozkvět našeho charismatu. Všechny univerzity a fakulty ve své existenci a rozvoji závisí na dotacích. Naše akademické instituce jsou skutečně podfinancovány. Vzhledem k této situaci je jedním z hlavních impulsů zorganizovat program fund-raisingu pro Řád.

7.4. Syndikové

7.4.1. Konventní a provinční syndikové

Hodně provincií má problémy najít konventní nebo provinční syndiky. Bratrů přitahovaných tímto úkolem nebo majících nutný talent pro tuto čím dál složitější funkci je málo. Proto je nedávná legislativa (C147, B220), která omezuje jmenování provinčního syndika na dva následné mandáty obtížně splnitelná. Často byly požadované dispenze uděleny. Mnoho bratří přijímá toto důležité místo, spojené s naším slibem chudoby a týkající se klíčových otázek našeho řeholního života pouze z hlubokého smyslu pro poslušnost a službu společnému poslání.

7.4.2. Syndik Řádu

Role syndika Řádu se vyvíjí. Centrum jeho pozornosti se přemístilo z vedení účetních knih k plánování budoucnosti. Mnoho entit má potíže se zřízením finančního plánování a dovolává se pomoci syndika Řádu. Jiní jsou konfrontováni s enormními finančními problémy a žádají ho, aby přijel na místo. Mnoho entit rozjíždějících nové projekty se obrací na sv. Sabinu o pomoc a povzbuzení. Každodenní finanční správou se zabývá malý tým a osvobozuje tak syndika pro jiné úkoly. Vřele děkuji bratrovi Edmundovi Nantesovi za jeho velkodušnou a stále optimistickou práci ve službě Řádu. „Nikdy nenechat padnout!“, je jeho heslo!

Rád bych také poděkoval řádným i mimořádným členům ekonomické rady za jejich životně důležitou úlohu pomoci nám dívat se na budoucnost Řádu s odpovědností a nadějí.

Závěr

Blahopřeji každému, kdo dočte tuto zprávu až do konce. Je delší, než jsem si přál, ale kratší než by bylo zapotřebí pro vykreslení přesného portrétu dnešní podoby Řádu. Doufám, že pomůže generální kapitule v Providence přijmout odvážná rozhodnutí a naplnit tak všechny nadšením pro poslání Řádu na počátku třetího tisíciletí. Přestože budeme brzy slavit 800. výročí založení Řádu, uchovává si stále něco z radosti a dynamiky mládí. Kéž nás sv. Dominik nepřestává naplňovat milostí své odvahy a své radosti. A modlete se za mne.

U sv. Sabiny, na svátek bl. Jordána Saského, 13. února 2001
Fr. Timothy Radcliffe OP, magistr Řádu

přeložila Leona Silvie Leišová

Raniero Cantalamessa

**"OBRAŤTE SE KE MNĚ S POSTEM, PLÁČEM
A NÁŘKEM"**

(Joel 2,12)

Promluva přednesená 14. prosince 2001 před Janem Pavlem II. a kurií

1. Půst jako událost

V evangeliu najdeme následující příběh:

„Janovi učedníci a farizeové se (právě) postili. (Lidé) přišli k Ježíšovi s otázkou: *Proč se Janovi učedníci a učedníci farizeů postí, ale tvoji učedníci se nepostí? Ježíš jim odpověděl: Mohou se postit hosté na svatbě, dokud je ženich s nimi? Dokud mají ženicha mezi sebou, nemohou se postit. Přejdou však dny, kdy jim ženicha vezmou, a potom, v ten den, se budou postit*“ (Mk 2, 18-22).

Otázka v evangeliu by mohla znít v naší době trochu jinak: „Jak to, že se učedníci Buddhy a Mohameda postí a tvoji učedníci se nepostí?“ A my bychom se už nemohli vymlouvat odpovědí, kterou dal Ježíš v evangeliu, protože Ženich „nám byl teď odňat“ (třebaže v jiném smyslu víme, že je stále mezi námi) (1). Dnešní postní den nám může pomoci odkrýt jádro této praxe a vrátit jí pravého biblického ducha. Nemusíme si vypůjčovat mimokřesťanské vzory ani nesmíme zapomínat, že mnoho křesťanů se i dnes postí „ve skrytosti“, jak doporučoval Ježíš.

V Písmu svatém nalézáme dva druhy postu: půst asketický a půst prorocký, půst jako obřad a půst jako *událost*. Obřadní půst je předepsán zákonem nebo je zachováván tradičně v dobách a způsobem, jež jsou stanoveny pro všechny stejně. Půst prorocký je vyhlášen jednorázově jako odpověď na určitou výzvu, kterou dal Bůh prostřednictvím proroků při příležitosti zvláštních těžkostí nebo potřeb.

Písmo je velmi střízlivé, pokud jde o půst obřadní. Jediný povinný půst, předepsaný mojžíšským Zákonem, byl v den Velkého smíření, *Yom Kippur* (Lev 16, 29). Pozdější tradice přidala některé dodatečné postní dny na památku smutných událostí v dějinách izraelského národa (srov. Zach 7, 3-5; 8, 19). V Kristově době byl pravidelný půst dvakrát v týdnu, v pondělí a ve čtvrtek, a to z důvodů velkých událostí, jak již bylo řečeno dříve.

Větší význam však zaujímá v Písmu svatém půst prorocký neboli jako událost. Mojžíš se postí čtyřicet dní a čtyřicet nocí před přijetím desek Zákona (Ex 34,28). Eliáš předtím, než se setkal s Bohem na hoře Chorébu (1 Král 19, 8), Ježíš předtím, než započal svou službu. Ninivský král vyhlašuje jeden z takových postů jako odpověď na Jonášovo kázání (Jon 3, 7n).

Ale o nejtypičtějším případě tohoto postu čteme u proroka Joela a církev nám ho předkládá každý rok na začátku postní doby:

„Zatrubte na Siónu, nařídte půst, svolajte shromáždění! Svolajte lid, zasvěťte obec, shromážděte starce, svolajte kojence, děti! Ženich ať vyjde ze svého pokoje, nevěsta ze své ložnice!“ (Jl 2, 15-16).

Gesto Sv. otce, který vyzval všechny katolíky, aby se dnešního dne postili, obnovuje tuto prorockou praxi.

2. Čas návratu

Budeme tedy zkoumat, co je jádrem tohoto postu. Je vyjádřeno v úvodních slovech Joelova proctví:

„Nyní - praví Hospodin - obraťte se ke mně celým svým srdcem, s postem, nářkem a pláčem! Roztrhněte své srdce, ne pouze šaty a obraťte se k Hospodinu, svému Bohu, neboť je dobrotivý a milosrdný, shovívavý a plný lásky, slituje se v neštěstí“ (Jl 2, 12-14).

Tento typ postu je ve své podstatě komunitním vyjádřením vůle k obrácení. I nevěřící přijali papežovu výzvu a postí se tento den. Vedou je k tomu lidské důvody, a jestliže to není zneužito pro politické cíle, je to už cosi dobrého. Je to odpověď na výzvu, kterou vysílá církev stále častěji přes své hranice k „lidem dobré vůle“. Ale nestačí pro nás věřící, dokonce by byla úplně promarněnou příležitostí.

Jako v době Joelově a Jonášově je to i dnes výzva k pokání, k lítosti, ke společnému „návratu“ k Bohu. Je to v neposlední řadě základní smysl slova „obrácení“ (*shub*), které značí v hebrejštině právě navrácení po svých vlastních šlépějích, znovunavázání smlouvy porušené hříchem. U Jeremiáše čteme jakousi malou báseň o obrácení jako návratu, bohatou na obrazy vzaté z přírody:

„Toto praví Hospodin: Což ti, kteří padli, už nemohou povstat? Kdo se odvrátil, nemůže se vrátit? Proč se tento odpadlý lid

odvrátil natrvalo? Pevně se drží lsti a zdráhá se navrátit?... Nikdo nelituje zla, jež spáchal, neřekne: Čeho jsem se dopustil? Všichni se znovu dávají v běh jako kůň, který pádí do bitvy. I čáp na nebi zná svůj čas, hrdlička, vlaštovka a jeřáb, ale můj lid nezná Hospodinovy řády“ (Jer 8, 4-7).

Jestliže hřích je ve své vnitřní podstatě „*odvratem od Boha*“, „obrácením se zády k Bohu“ (Jer 2, 27), obráčením se k tvorům nebo soustředěním se na sebe, musí být opačná cesta nutně návratem.

Ale co může znamenat toto slovo pro společnost, jako je naše, která, jakmile slyší mluvit o „návratu“, ihned se domnívá, že musí slevit ze svých výdobytků, že jí chceme vzít svobodu a vrátit ji do středověku? Naše společnost zlikvidovala náboženství jako jev minulosti a nahradila ho dnes technikou. V časopise *MicroMega*, kde je článek o Bohu, napsal jeden známý intelektuál: „Náboženství umře. Není to věštba ani proroctví. Je to už skutečnost, která se blíží dovršení ...Až pomine naše generace, snad generace našich dětí, nebude už nikdo potřebovat přisuzovat životu smysl jako opravdu základní problém... Technika přivedla náboženství k jeho soumraku“ (2).

Ale najednou jsme nuceni vzít na vědomí, že po náboženství ještě vůbec není veta, že je stále ještě prvořadou silou a že může být jako jaderná energie buď svrchovaně blahodárné nebo svrchovaně ničivé. („*Corruptio optimi pessima*“, říkali starověcí myslitelé: když se ta nejlepší věc zkazí, stane se z ní nejhorší). Marxisté považovali náboženství za „nadstavbu“ hospodářské soustavy, a najednou se ukazuje, že se na ni nedá zredukovat. Je totiž činitelem soudržnosti, v dobrém i ve zlém, silnějším než třídní ideologie.

V měsíčníku „Jesus“ v minulém měsíci píše katolický spisovatel Ferruccio Parazzoli, že tváří v tvář těmto faktům (pozn. překl.: k atentátům v New Yorku), hrnul se západní člověk do knihkupectví a hledal knihy - Korán nebo něco jiného - které by mu pomohly pochopit, kdo jsou lidé, s nimiž je náhle tragicky nebo pokojně konfrontován: jaká je jejich duše, v co věří. Přitom si však uvědomili, že musí také poznat svou duši, v co věříme my. A zde je to překvapení: my už nemáme duši. Blahobytný Západ ztratil svou křesťanskou duši, myslí, že se bez ní může obejít. Mluvit o duši v technologickém světě by mělo asi stejný úspěch, jaký měl apoštol Pavel, když mluvil aténským učencům o vzkříšení. Objevujeme, že se naše civilizace klaní modlám (3).

Je-li tomu tak, je výzva k pokání, adresovaná našemu světu - jistě šetrně a s láskou - táž, s jakou oslovil Eliáš izraelský lid poté, co opustil náboženství svých otců a začal uctívat modly: „Jak dlouho budete poskakovat na obě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte ho; jestliže Baal, jděte za ním!“ (1 Král 18,21).

Ježíš to formuluje takto: „Nemůžete sloužit dvěma pánům“ (srov. Mt 6, 24). Dnes už nemají modly vlastní jména Baal, Aštarte. Mají jména obecná: peníze, přepych, sex, ale podstata se nezměnila. V křesťanských zemích musí výzva k návratu k Bohu nabrat jiný směr než „svatou válku“: musí to být válka *ad intra*, do nitra, a ne *ad extra*, navenek. Začít boj se sebou samými, konverzi, ne agresí, obrácení, ne útočností. Toto je jediná idea svaté války, slučitelná s duchem evangelia.

Vyzýváme-li své současníky, aby se vrátili k Bohu, musíme se opírat o společné přesvědčení, které mají i mnozí z nich. Cesta, kterou nastoupili, nevede nikam, nevede k životu, ale k smrti. Zdá se, že jedno slovo u Ezechiela je napsáno pro všechny, kdo z různého pohledu - ať západního nihilismu nebo sebevražedného terorismu - laškovají se smrtí a s nicotou: „Proč byste měli zemřít, dome izraelský?“ (Ez 18, 31). Proč tato *voluptas moriendi*, rozkoš z umírání, tento „pud smrti“, jak ho nazývá papež v poselství k nadcházejícímu dni míru? (4)

Ale my zde nejsme v této chvíli proto, abychom se zabývali druhými, společností kolem nás, nýbrž sami sebou. Joelovo proroctví se obrací přímo na pastýře a vůdce lidu:

„Ať mezi předsíní a oltářem nařikají kněží, Hospodinovi služebníci; ať říkají: Ušetř, Hospodine, svůj lid, nedávej v potupu své dědictví, ať se jim pohané neposmívají. Proč se má mezi národy říkat: Kdepak je ten jejich Bůh?“ (Jl 2, 17)

Od kněží se žádají dvě věci: *obrácení a přimluva*. Spolu s ostatními jsou voláni k obrácení a pak k přimluvě za druhé. Přijmeme toto vybídnutí, jako by platilo přímo nám v této historické chvíli, a meditujme trochu o těchto dvou věcech: předně o svém obrácení a pak o své povinnosti přimluvy.

Návrat k Bohu a obrácení, jako soud, „*incipit a domo Dei*“, musí začít od Božího domu (srov. 1 Petr 4, 17). Nenastane žádné hnutí lítosti a pokání či probuzení víry, nezačne-li od nás, nevydáme-li se my první na tuto cestu.

Ale co znamená výzva k návratu pro nás? Odkud se máme vrátit? Za co

dělat pokání? Abychom to objevili, stačí položit si pár otázek na způsob zpytování svědomí: Co je pro mne Bůh ve skutečnosti (nejen ve slovech)? Je opravdu na prvním místě v mých myšlenkách, touhách, řečech? Víme, jak snadno si děláme modly i ve službě Bohu a církvi: práci, kariéru, prestiž, zotavenou ...Neodvážil bych se vyslovit zde nahlas tyto otázky, kdybych je byl neslyšel poprvé já sám v jiné formě, ve svých zpytováních svědomí: Ježíš mohl říci: „Já nehledám svou slávu“ (Jan 8, 50). Můžeš to říci také o sobě? Ježíš říkal: „Horlivost pro tvůj dům mě stravuje“ (Jan 2, 17). Můžeš to tvrdit o sobě?

3. Ovoce obrácení

Je to už mimořádná milost, když člověk uzná, že potřebuje pokání. Je to rozhodující krok. Ale nestačí. Musí následovat i konkrétní gesto, které by naznačilo přechod od *chuti* k *chtění*. V evangeliu minulé neděle jsme slyšeli slova Jana Křtitele k farizeům a saduceům: „Přinášejte ovoce hodné obrácení“ (Mt 3, 8).

„Ovoce obrácení“ se nám nabízí obzvláště dnešního dne: půst. Ale je jasné, že se to nesmí omezit jen na tento den. Prorocký půst má sloužit k tomu, aby podnítil půst asketický jako trvalý rozměr křesťanského života vedle modlitby a skutků lásky, a dokonce právě jako pomůcka k dobré modlitbě a k nezištným skutkům lásky.

Je pravda, že je půst snadno vystaven padělkům. Ale Písmo podává také recept, aby ho od nich uchránilo. Jeho postoj k postu je vždy „ano, ale“, schválení i kritická výhrada. „Což to je půst, který si přeji?“, praví Pán u Izaiáše. A dále vypočítává, co má doprovázet půst, aby se mu líbil: „Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost ...“ (srov. Iz 58, 5-7). Ježíš kritizuje okázalý půst (srov. Mt 6, 16-18) nebo takový, který se ohání zásluhami před Bohem: „Postím se dvakrát za týden“ (Lk 18, 12).

My jsme dnes velmi citliví na důvody „ale“, na kritické výhrady. Jsme přesvědčeni, že je na prvním místě zapotřebí „lámat chléb hladovému a obléci nahého“. Právem se stydíme nazývat svůj „půst“ postem, když to, co je pro nás vrcholem přisnosti - být o chlebě a vodě - bylo by pro miliony lidí už mimořádným přepychem, především jde-li o chléb čerstvý a čistou vodu.

My však máme objevit důvody „ano“ pro „užitečnost postu“. Svatý Augustin napsal drobné pojednání právě s tímto titulem, a v něm už odpovídá na některé naše moderní námitky:

„Ať se ti půst nezdá jako něco nedůležitého nebo nadbytečného. Kdo ho

dodržuje podle zásad církve, ať si nemyslí: Proč se mám postit? Okrádáš svůj život, sám se trýzníš ...Cožpak se může líbit Bohu, když se trýzníš? Byla by krutost, kdyby sis liboval ve svých trýzních ...Ale odpověz takto pokušiteli: Ukládám si jisté zřeknutí, ale proto, aby mi odpustil, abych se mu líbil, abych dospěl až tam, že se budu kochat jeho sladkostí ...“ (5)

Katechismus katolické církve říká, že půst a zdrženlivost „nás připravují na liturgické svátky, přispívají k tomu, a, bychom dovedli získat nadvládu nad svými pudy a svobodu srdce“ (6). Postní preface ho takto chválí: „Když se postíme, obnovuješ v nás kázeň a obracíš nás k sobě a dáváš nám sílu, abychom nad zlem zvítězili skrze našeho Pána.“ Půst je především znamením lidské solidarity a křesťanské lásky, protože vede člověka, aby prožíval dobrovolně, a tedy s vykupitelskou láskou, to, v čem miliony lidí žijí z donucení.

Celá křesťanská askeze se nesmí omezit na práci a na přijímání každodenních obtíží. Toto je nutné, ale není to účinné znamení postoje duchovní chudoby, odmítnutí spoléhat se jen na tělesné síly, pokory před Bohem: toto všechno je naopak dobře vyjádřeno postem (7). Půst je důležitý také jako „znamení“ tím, co symbolizuje, nejen tím, čeho nás zbavuje. (Toto jasné vysvětluje i z postu bratří muslimů, kteří dnes končí svůj Ramadan, který je především veřejným znamením „podřízenosti“ Bohu). Opačné smýšlení je falešný spiritualismus, který opomíjí smysl toho, že je člověk složen z duše a těla a že potřebujeme tělesné postoje, abychom vzbudili a podporovali hluboký duchovní život (8).

Poznámky

1 - Toto bude důvod, proč ve 2. století půst zmizí z křesťanského zákonodárství. Kanonický půst, od kterého se budou odvíjet všechny ostatní, se dodržoval ve dnech bezprostředně před Velikonocemi, právě proto, že v těch dnech „Ženich byl odňat“; srov. Tertullian, *O postu* 2, 2. 2 - U. Galimberti, *Nessun dio ci puo salvare* (Žádný bůh nás nemůže zachránit), v *MicroMega* 2, 2000, str. 187n.

3 - F. Parazzoli v „Jesus“, listopad 2001, str. 9.

4 - V „Osservatore Romano“ 12. prosince, vložka str. II.

5 - Sv. Augustin, Kázání 400 *O užitečnosti postu*, 3, 3 (PL 40).

6 - Č. 2043.

7 - Srov. P. Deseille v *Dict. Spir.*, 8.

8 - P. R. Régamay v AA. VV. *Redécouverte du jeune* (Znovuobjevení postu), Paříž 1959, str. 137n.

Přel. Jiří Sýkora, SJ a Terezie Brichtová, OP
dokončení v příštím čísle

PROVINCIAL DOMINIKÁNŮ

P. Alvarez Kodeda OP, Husova 8
110 00 Praha 1; tel/fax/zázn. 02/242 196 85
provincialop@volny.cz

MNIŠKY KAZATELSKÉHO ŘÁDU

S. M. Michaela Smrčková OP
Dolní Česká 1, 669 00 Znojmo
tel. 0624/221 161

S. M. Pavla Dobalová OP
Lysolajské údolí 106/2, 165 00 Praha 6
tel. 02/20 92 31 59
e-mail: monialesop@volny.cz

ŘEHOLNÍ INSTITUT ROZJ. SESTER

S. M. Terezie Eisnerová OP
Nám. brí Jandusů 21
104 00 Praha 10 - Uhřetěves
tel. 02/677 126 11, 677 126 14
e-mail: sestryop@volny.cz

**ČESKÁ KONGREGACE SESTER
DOMINIKÁNEK**

S. M. Slavomíra Měřičková OP
Veveří 27, 602 00 Brno, tel. 05/412 148 46
e-mail: dominikanky.brno@worldonline.cz

Konvent sester dominikánek
Katolický domov studujících
Černá 14, 110 00 Praha 1
tel. 02/249 18 864, 249 210 70 (fax)
e-mail: cernaop@op.cz; kds@op.cz

DÍLO BLAŽENÉ ZDISLAVY

MUDr. Jitka Krausová
Dominikánské nám. 1/92
412 01 Litoměřice, tel. 0416/4553

**SDRUŽENÍ KNĚŽÍ A JÁHNŮ SV.
DOMINIKA**

P. Antonín Damián Nohejl
Řím.-katol. farnost, 267 54 Praskolesy 33
tel. 0602/327 842; e-mail: adnohejl@volny.cz

MODERÁTOR LAICKÝCH SDRUŽENÍ

Dagmar Ester Kopecká
Na Zlíchově 221/8, 152 00 Praha 5
tel./fax: 02/515 546 69;
e-mail: krystalop@volny.cz

KAZATELSKÉ STŘEDISKO

P. Jan Rajlich OP, Husova 8, Praha 1
e-mail: jan@op.cz

DOMINIKÁNSKÁ KNIHOVNA

P. Tomáš Pospíšil OP, Husova 8, Praha 1
výpůjčky jen do studovny: po a út 10 - 14 h.
e-mail: oplibp@volny.cz

**NAKLADATELSTVÍ KRYSTAL OP
MĚSÍČNÍK AMEN**

Husova 8, 110 00 Praha 1, tel. 02/242 377 50
http://krystal.op.cz
e-mail: krystalop@volny.cz

RADIO VERITAS

P. Metoděj Kočí OP
Husova 8, 110 00 Praha 1, tel. 02/242 18 443

SALVE. Revue pro teologii a duchovní život
Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové
049/5513329, e-mail: dominika@diecezechk.cz

ROSA MYSTICA

Časopis pro duchovní život
vydává: První sdružení přátel bl. Hyacinta M.
Cormiera OP v Brně

DUCHOVNÍ OBNOVA

Měsíčník Díla blažené Zdislavy
Dominikánské nám. 1, 412 01 Litoměřice

HNUTÍ PRO ŽIVOT ČR

Radim a Kateřina Ucháčovi
Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5
uchac@prolife.cz; http://www.prolife.cz

HNUTÍ SVĚTLO - ŽIVOT (OÁZY)

P. Jan Rajlich OP
http://oaza.op.cz; http://ain-karim.op.cz

Mons. DOMINIK DUKA OP

biskupství královéhradecké
Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové
tel. (sekretář) 049/551 33 29, fax 551 28 50
e-mail: duka@diecezechk.cz

DOMINIKÁNI NA INTERNETU

www.op.cz; op@op.cz
informace: Martin M. Rosenbaum
tel. 02/683 65 32; e-mail: me2d@star.cz

PŘÍSPĚVKY NA VYDÁVÁNÍ OPuscula

122918389/0800 (ČS) var. symbol 332

FOND LSSD NA POTŘEBNÉ

122918389/0800 (ČS) var. symbol 211